

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені В.Г. КОРОЛЕНКА

СИСТЕМА ЗАПИСУ КОМБІНАЦІЙ
КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

Методичні рекомендації з курсу
«Класичний танець та методика його викладання»
для спеціальності 024 Хореографія,
014 Середня освіта (Хореографія)

Полтава – 2020

УДК 793.32 (072.8)
Р32

Рецензенти: Заслужений працівник культури України, голова циклової комісії викладачів хореографічних дисциплін Гадацького коледжу культури і мистецтв імені І. П. Котляревського **Гузій М. Є.**

Доцент, Заслужений працівник України, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка **Таранцева О.О.**

Р32 Система запису комбінацій класичного танцю. Методичні рекомендації з курсу «Класичний танець» / уклад.: Рева Я. Г. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. 18 с.

УДК 793.32 (072.8)

© Рева Я. Г., 2020
© Вид-во ПНПУ імені В. Г. Короленка

*Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.
(протокол № 4 від 29 жовтня 2020 р.)*

Хореографії сьогодення притаманно глибина образів, різноманітність танцювальної мови і її ускладнення. За останнє тисячоліття виросла техніка класичного танцю. Сила сучасної хореографічної школи у тому, що вона завжди уміла не тільки свято зберігати вірність традиціям класичного танцю, але й швидко відзиватися на вимоги сучасного балетного театру. Зберігаючи накопичений педагогічний досвід видатних хореографів, ми шукаємо нові шляхи удосконалення методики викладання класичного танцю.

Сучасне покоління педагогів класичного танцю застосовує різноманітні теоретичні знання, багато видатних педагогів мають величезний практичний досвід, будучи у минулому ведучими танцівниками. Але починаючий педагог часто стикається з труднощами у роботі з учнями. В якій послідовності вивчати ті чи інші рухи, скільки разів повинен бути повторений рух в учбовому прикладі, які рухи доцільно поєднувати в одній комбінації, як побудувати урок у цілому – ці та багато інших питань встають перед педагогами початківцями.

Ми майже не знаємо, як будували свої уроки, як досягали прекрасних результатів знамениті педагоги минулого. Історія донесла до нас лише опис методів викладання К. Блазіса і один із уроків Ф. Тальоні, які він давав своїй донці М. Тальоні. Учениці А. Ваганової, зберігають у пам'яті її уроки, але лише два уроки повністю зафіксовані у її книзі "Основи класичного танцю". Уроки А. Мессерера можуть лише частково служити орієнтиром для педагогів, так як вони розраховані не на учнів, а на артистів балету. Запис уроків багатьох інших видатних педагогів (Вазем, Легата, Тихомірова, Собещанської), нажаль не систематизовані і ненадруковані. Єдиним учбовим посібником для викладачів може бути книга В.С. Костровицької "100 уроків класичного танцю".

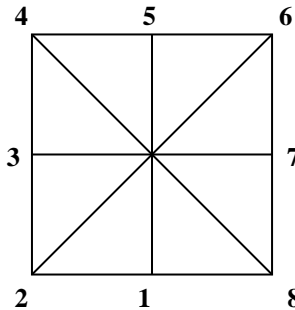
Тому у методичних рекомендаціях приводяться приклади уроків від першого до п'ятого курсу. Досвід показав, що продуктивніше такий шлях організації учбових занять, коли основний матеріал програми курсу подається у першій половині року. Спочатку розучуються рухи у чистому вигляді, потім у

нескладних поєднаннях. У другому півріччі відпрацьовуються вивченні рухи з всіма можливими підходами. Вони даються у складних поєднаннях з іншими рухами. Учбові комбінації більш насичені і тривалі, темп виконання збільшується.

Кожна ступень навчання має свою специфічну рису, ступінь складності. Якщо на перших курсах закладається фундамент класичного танцю, вивчаються його основні рухи, набувається витривалість, звертається увага на виразність рухів, то старші курси є якісно новою ступеню навчання. Тут сумуються набуті студентами за п'ять років всі знання і навички, необхідні для вивчення найбільш складних рухів класичного танцю в їх закінченій професійній формі. Особливу увагу педагога приділяють художній виразності, музичності.

ПРИНЦИПИ ЗАПISУ УРОКУ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

При запису уроків класичного танцю використовується загально прийняте ділення залу по точкам.

Перетин ліній 3-7 та 5-1 утворюють центр, лінії 6-2, 4-8 – діагоналі.

Аркуш для запису уроків ділиться на чотири графи. В першій графі з ліва вказано послідовність тактів даної комбінації. Цифра 1 позначає перший такт, цифра 2 – другий такт і т.п., 1-4 позначає: з першого по четвертий такт. Зверху в графі вказана загальна кількість тактів у комбінації, у другій графі вказані долі такту або рахунок. ⊥ – позначається

четвертна, ♩ – одну восьму. Зверху в графі вказаний музичний розмір даної комбінації.

В третій графі дається опис рухів і положень ніг.

В четвертій графі – опис положення рук.

Зверху в третій і четвертій графі вказано вихідне положення перед початком руху.

Вступ перед початком руху виділяється двома горизонтальними рисками. Запис руху виконується від виконавця.

Муз. розмір	Загальна кількість тактів	Вихідне положення ніг	Вихідне положення рук
такти	долі	Preparation (вступ)	Preparation (вступ)
такти	долі	Основна частина комбінації для ніг	для рук

В тексті використовуються скорочення:

Права нога – п.

Права рука – П.

Ліва нога – л.

Ліва рука – Л.

Підготовче положення – П.п.

Положення ноги попереду – пп.

Положення ноги позаду – пз.

Станок – ст.

Alange – al.

Efface – eff.

Croissee – cr.

En face – en fc.

En dedans – en dd.

En dehors – en dh.

<i>PLIE</i>			
3/4	44	V, п. пп.	П.п.
1-2			
3		Releve на півпальцях	Пп.- I
4		Entournant в epaulement eff.	I - II
1-4		Grand plie.	II – III – I – II
5		Tendu вперед.	Пп.-I
6		Plie по IV.	I al.
7		Piroettes en dehors, зупинитись в IV, п.пз.	I
8-11		Grand plie.	II–П.п.–I–II
12		Releve на півпальцях.	II
13		Soutenu від станка	II
14		Зійти з пів пальців, л. tendu нз.	
15		tendu вбік, закрити в V л. пп., effacee.	
14-17		кругове port de bras до станка.	II – III – I – II
18-21		Grand plie.	II –П. п. – I – II
22		Demi plie.	II – I
23		Piroettes en dehors з V.	II– III
24-25		Port de bras назад.	III
26		Опуститись в V, л. поз.	II
27		Soutenu спиною до станка змінити V. effacee	II
28		п. tendu вбік закрити в I.	
29-32		Port de bras вперед.	Л,П.–II–Пп.–I–II
33-36		Grand plie по I.	II–II–I–II
37-38		2 pas balance.	
39-40		2 вальса.	
41-42		2 pas balance.	
43-44		Тур chaînes до станка.	I

		BATTEMENT TENDU	
2/4	16	V, п. пп.	
1			
2			
		П.п.	
		П. – I - II	
1	┘	2 battement tendu вперед.	II – П.п.
2	♪	3 battement tendu в ераулемент eff.	П. – I ал.
3	┘	Passe par terre.	I – II ал.
4	♪	Passe par terre.	II ал.
5	i1	Ногу закрити в V, п. пп.	II – П.п.
	i2	battement tendu вбік, en fc.	П.п. - II
6		Battement tendu pour le pied.	II – III
7	i	Battement tendu pointe вбік, II	II
	i 1 i	Degage по II	II – I – II
	2	закрити в V, п. пп.	II
8	i1	Soutenu до станка на 360°	II – I – II
	i2	Soutenu до станка на 180°	II – I – II
1-8		Все повторити з лівої ноги в зворотному напрямку.	
BATTEMENT TENDU JETE			
2/4	8	V, п. пп.	
1			
2			
		П.п.	
		П.п. – I - II	
1	┘	2 battement jete вперед в ераулемент effacee.	II – I
2	i1	М'який battement jete вбік.	I – III
	i2	2 battement tendu річе, закрити в V, п.пз.	III – II
3	i1	Battement jete назад.	II
	i2	Battement jete вбік, en fc.	II
4	i1	Battement jete вперед, на plie.	II – П.п.
	i	Sissonne simple.	II ал.
	2	assemble вбік, п.пз. ераулемент eff. (обличчям до станка).	П. – I – II
5-8		Все повторити в зворотному	II – П.п.

9-16		напрямку. Все повторити з лівої ноги.	
<i>ROND DE JAMBE PAR TERRE</i>			
4/4	20	V,п. пп.	П.п.
1	1,2 3,4	Temps releve par terre en dh.	П.п. – I – II
1	1,2	Rond de jambe par terre en dehors entournant в ep. eff.	II
	3,4	Rond de jambe par terre en dh. на місці.	II
2	1,2	Rond de jambe par terre en dh. entournant.	П.–ст., Л.–II
	3,4	Degage на п., л. – на pointe пз.	II
3	1,2	Rond de jambe par terre demi plie en dd.	II – I – Пп. – II
	3,4	Passé par terre demi plie, л. – вп.	II
4	1,2	Rond de jambe par terre demi plie en dh.	II – П. п. – I – II
	3,4	Passé par terre demi plie, л. – нз.	II
5	1,2	Rond de jambe par terre en dd. entournant в ep. eff.	II
	3,4	Rond de jambe par terre en dd. на місці.	II
6	1,2	Rond de jambe par terre en dd. entournant.	Л. – ст., П. – II
	3,4	Degage на л., п. – pointe пп.	II
7	1,2	Rond de jambe par terre demi plie en dh.	II – П.п.- I – II
	3,4	Passé par terre demi plie, п. – нз.	II
8	1,2	Rond de jambe par terre demi plie en dd.	II – I – П.п. – II
	3,4	Passé par terre demi plie, п. – пп.	II
9	1,2	Grand rond de jambe en dd.	II
	3,4	Passé par terre	II
10	1,2	Grand rond de jambe en dh.	II

11	3,4 1,2	Passé par terre Grand battement вп.	II II
12	3,4 1,2	Passe Developpe назад на 90°.	II II
13-14	3,4	Опустити п. на pointe.	
15-16		Так само, як 9,10.	
17-18		Так само, як 11,12	
19-20		III port de bras з розтяжкою вперед.	II – I – III–II
1-20		III port de bras з ростяжкою назад.	III – II
1-20		Все повторити з лівої ноги.	
BATTEMENT FONDU			
3/4	24	V, п.пп. ер. eff.	П.п.
1,2 3 4		Temps releve.	Al. П.п.- I - II
1,2 3,4 5 6 7 8 9,10 11,12 13 14 15,16 17–24 1–24		Battement fondu вп. Battement fondu вп. на releve Tombe вперед, л. - battement fondu нз. Tombe нз. п. - battement fondu вбїк. Double battement fondu вперед в ер. eff. Battement fondu вбїк. Demi rond вперед на demi plie. Fouette en dh. 3 rond de jambe en l'air en dh. Так само, як і 9–16, але в зворотному напрямку. Все повторити з лівої ноги.	II – I – II II–III–II II–П.п.-I al. I al. I II П.п. – I – II II II – I I – II II II
BATTEMENT FRAPPE			
2/4	16	V, п.пп.	П.п.
1 2		Temps releve.	П.п.- I - II

1-2	♪	8 petit battement sur le cou-de-pied на півпальцях.	II–III
3	i	Double battement frappe.	II – I
4	♪	3 pas battu ep. eff. на releve.	П.п
	i1	pas battu ep. eff. на releve.	П.п
5	i	demi plie п. – на pointe вп.	I
	2	Entournant в en fc.	II
6	i1	Double battement frappe на demi plie вп., ep. eff.	II–П.п–I
	i2	Double battement frappe на demi plie вбік, en fc.	II
7	i1	Double battement frappe на demi plie нз., ep. eff.	II–П.п–I al.
	i2	Double battement frappe на demi plie вбік, en fc.	I – II
8		Tombe coupe, soutenu en dd. на 180°	П.п.–, Л.–I–II, П.–ст.
9-16	i1	Tombe coupe, л.- battement tendu jete.	Л.–П.п. II
	i	Pointe в II.	
	2	a la seconde	
Так, як 1-8, але з лівої ноги у зворотному напрямку.			
ADAGIO			
3/4		V, п.пп.	П.п.
1-2			
3-4			Al. – П.п.
1-2		Passe.	I
3-4		Developpe.	II
5-6		Demi rond de jambe en l'air назад.	III
7-8		Demi plie.	П.п
9-10		Attitude.	III
11		Entournant від станка в en face.	I
12		п. – developpe вперед.	II
13-14		Demi plie.	III (al)

15-16		Pas de bourree.	П.п.
17-18		л.- releve lent вбік на 90°.	Alange – II – III
19-20		Port de bras до станка.	III
21-22		Tombe від станка на л., port de bras вбік.	П.-II-П.п., Л.-II-III
23		Degage до станка на п., л. – на pointe позаду.	Л.-станок, П.-I
24		Soutenu на 360°.	II
25-48		Так, як 1-24, тільки в зворотному напрямку з лівої ноги.	
GRAND BATTEMENT JETE			
2/4	16	V, п.п. ep. eff.	П.п.
1			
2			I-II
1	┘	2 Grand battement jete вп.	III
2	┘	2 Grand jete вбік (Vміняти)	III
3	i1	Grand battement jete вперед	II
	i2	Grand jete pointe вбік	II
4	i1	Grand jete pique вбік	II
	i	Soutenu на 180°	I
	2	Releve в ep. eff.	Л.-I al., П. ст.
5	┘	2 Grand battement jete нз.	III
6	┘	2 Grand jete вбік (Vміняти)	III
7	i1	Grand jete вперед	II
	i2	Grand jete, pointe tendu вбік	II
8	i1	Grand jete pique вбік	II
	i	Soutenu на 180°	I
	2	En fc.	Л.-ст. П.-I al
9-10	┘	4 Grand battement jete хрестом по одному	II
11	♪	М'який grand jete вбік в plie	II-III-II
12	┘	3 sangement de pied entournant на 180°	П.п.
13-14	♪	4 Grand battement jete хрестом по одному	II

15	♪	М'який grand jete вбік в plie	II-III-II
16	┘	3 cangement de pied entourant на 180°	П.п
<u>Екзерсис на середині залу.</u>			
ADAGIO			
3/4	32	V,п.пп., ep. cr.	П.п.
1-2			
3-4		Temps lie par terre.	Л. – II, П. -III
1-3		III port de bras з розтяжкою нз.	
4		Degage на л., п. – на pointe пп.,	
4-7		кругове port de bras.	
8		п. – закрити в V.	
1-7		Grand plie, виходим на releve.	
8		Soutenu на 360°.	
1-2		л. – passe.	
3-4		Developpe вперед.	
5-7		Demi rond en l'air нз.	
8		Demi plie, л. – приставити в V пз.	
1-2		п. - battement soutenu на 90° вп.	
3-4		л. - battement soutenu на 90° нз.	
5-6		Degage IV, II,	
7-8		2 arabesque.	
BATTEMENT TENDU			
2/4	16	V,п.пп., ep. cr.	П.п.
1			
2			П.-II, Л.-I
1	┘	п. – 2 battement tendu вп.	
2	┘	л. – 2 battement tendu entourant вбік.	
3	i1	л. - вивести на pointe вбік.	
	i2	Degage на л., п. – pointe вбік.	
4	♪	п. – 4 battement tendu вбік.	
5		л. - battement tendu pour le pied з просуванням нз.	
6		п. - battement tendu pour le pied з просуванням нз.	

7		л. - battement tendu pour le pied з просуванням нз.	
8	i1	Demi plie.	
	i2	Pirouettes en dh.	
9-16		Так, як 1-8, з лівої ноги.	
<i>BATTEMENT TENDU JETE</i>			
2/4	8	V, п. п. п., ер. ср.	П.-П, Л.-І
1	i1	п.- battement tendu jete вп.	
	i2	Battement jete demi plie вп.	
2	i1	Pas glissade вп.	
	i2	л. - battement tendu jete нз.	
3	i1	п.- battement tendu jete вбік.	
	i2	Battement tendu jete demi plie вбік.	
4	i1	Sissone simple.	
	i2	Pas assemble вбік, (V, п. п. з.) в ер. ср.	
5-8		Так, як 1-4, тільки з лівої ноги.	
<u>ALLEGRO</u>			
<i>SAUTE</i>			
2/4		I, en fc.	П..
1-2			
3-4		Demi plie.	I al.-П.п.
1-2	┘	4 saute по I.	
3-4	┘	4 saute в en tournant вправо по I.	
5-6	┘	4 saute по II.	
7-8	┘	4 saute в en tournant вліво по II.	
9		2 saute по V, п. п. п.	
10	i1	Changement de pieds entourant вправо на 180 ⁰ .	
	i2	Saute по V, л. п. п. спиною до глядача.	
11	i1	Changement de pieds en tournant в право 180 ⁰ .	
	i2	Saute по V, п. п. п. в обличчям до глядача.	

12-13		Pas echappe.	
14-16		Повторити 9-10.	
PAS JETE			
2/4	8	Вл.пп., ер. ср.	П.п.
1-2			
3-4		Demi plie.	Пп.–ал.–Пп.
1	┘	2 Pas jete вбік з просуванням вперед (п., л.)	
2	i1	Pas jete на п.	
	i2	Temps leve на п.	
3	i1	Glissade вбік	
	i2	Pas jete вбік	
4	i1	Pas jete назад	
	i2	Assemble вбік	
5	┘	2 Pas jete з просуванням назад	
6		pas de bourre en dedans	
7	i1	pas chasse вперед	
	i2	Pas jete вбік, releve	
8	i1	Крок назад п., л.	
	i2	Jete entourant у 2 arabesque	
SISSONNE			
2/4		V,п.пп., ер. ср.	П.п
1-2			
3-4		Demi plie.	Пп. – ал. –Пп.
1	i1	Sissonne sempele	
	i2	Assemble	
2	┘	Sissonne sempele, assemble вбік	
3	┘	2 sissonne fermeв бік	
4		Pas echappe	
5	i1	Sissonne sempele	
	i2	Assemble	
6	┘	Sissonne sempele, assemble вбік	
7	┘	2 sissonne fermeв бік	
8		Pas echappe	

PAS ECHAPPE			
2/4	8	V,п.пп., ep. cr.	П.п.
1-2			
3-4		Demi plie.	Пп.–al.–Пп.
1		Pas echappe по II.	
2		Pas echappe по IV,л.пп., ep. cr.	
3		Pas echappe в II.	
4		Pas echappe в IV,п.пп., ep. cr.	
5	i1	Pas echappe, en tournant вправо.	
	i2	Saute по II.	
6	i1	Saute entournant вправо закрити в V.	
	i2	Saute по V.	
7		Pas echappe в IV,п.пп., ep. cr.	
8	i1	rasse перевести п. в IV.	
	i2	Подвійний pirouettes en dehors в коліно.	
PAS ASSEMBLE			
2/4	8	Vл.пп., ep. cr.	П.п.
1-2			
3-4		Demi plie.	Пп.–al.–Пп.
1		2 petit assemble вбік.	
2		Double assemble вбік	
3	i1	Pas chasse вправо.	
	i2	Petit assemble.	
4	i1	Pas de basque вп.	
	i2	Petit assemble.	
5-8		Повторити з лівої ноги в зворотному напрямку.	

Рева Я.Г.

Методичні рекомендації

з курсу «Класичний танець та методика його викладання»

Система запису комбінацій класичного танцю.

Підписано до друку _____ 2020 р.

Формат 60x84 1/ 32. Папір друкарський.

Гарнітура Times New Roman Суг Друк офсетний.

Друкованих аркушів 1

Тираж 200 прим.

Видання Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка

36000 м. Полтава, вул. Остроградського, 2